

מסכת סוכה

פרק ג

א. לולב הגזול והיבש, פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו, פסול. נפרדו עליו, פשר. רבי יהודה אומר, יאגדנו מלמעלה. צני הר הפרזל, פשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו, פשר:

ב. הדס הגזול והיבש, פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו או שהיו ענביו מרבות מעליו, פסול. ואם מעטו, פשר. ואין ממעטין ביום טוב:

ג. ערבה גזולה ויבשה, פסולה. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסולה. נקטם ראשה, נפרצו עליה, והצפצפה, פסולה. כמושה, ושנשרו מקצת עליה, ושל בעל, פשרה:

ד. רבי ישמעאל אומר, שלשה הדסים ושמי ערבות, לולב אחד ואתרוג אחד, אפלו שנים קטומים ואחד אינו קטום. רבי טרפון

אומר, אֶפְלוּ שְׁלֹשָׁתָן קְטוּמִים. רַבִּי עֲקִיבָא אומר, כָּשֶׁם שְׁלוּלָב אֶחָד
וְאַתְרוֹג אֶחָד, כֹּף הַדָּס אֶחָד וְעֶרְבָה אֶחָת:

ה. אֶתְרוֹג הַגְּזוּל וְהִיבֵשׁ, פָּסוּל. שֶׁל אִשְׁרָה וְשֶׁל עֵיר הַנִּדְחָת,
פָּסוּל. שֶׁל עֶרְלָה, פָּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה, פָּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה
טְהוֹרָה, לֹא יֵטֵל, וְאִם נָטַל, כָּשֶׁר. שֶׁל דְּמַאי, בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין,
וּבֵית הַלֵּל מַכְשִׁירִין. שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, לֹא יֵטֵל, וְאִם נָטַל,
כָּשֶׁר:

ו. עֲלֻתָּה חֲזִזִית עַל רַבּוֹ, נִטְלָה פְטָמָתוֹ, נִקְלָף, נִסְדָּק, נִקְבַּ וְחָסַר כָּל
שֶׁהוּא, פָּסוּל. עֲלֻתָּה חֲזִזִית עַל מַעוּטוֹ, נִטֵּל עֶקְצוֹ, נִקְבַּ וְלֹא חָסַר כָּל
שֶׁהוּא, כָּשֶׁר. אֶתְרוֹג הַכּוֹשֵׁי, פָּסוּל. וְהִירוֹק כְּכַרְתִּי, רַבִּי מֵאִיר
מַכְשִׁיר, וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל:

ז. שְׁעוֹר אֶתְרוֹג הַקָּטָן, רַבִּי מֵאִיר אומר, כְּאֶגֶז. רַבִּי יְהוּדָה אומר,
כְּפִיצָה. וּבִגְדוֹל, כִּדֵּי שִׁיאֲחֻז שְׁנַיִם בִּידוֹ אֶחָת, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
יוֹסִי אומר, אֶפְלוּ אֶחָד בְּשֵׁתֵי יָדָיו:

ח. אֵין אוֹגְדִין אֶת הַלּוּלָב אֶלָּא בְּמִינוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר
אומר, אֶפְלוּ בְּמַשִּׁיחָה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר, מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם,
שֶׁהָיוּ אוֹגְדִין אֶת לּוּלְבֵיהֶן בְּגִימוּנֵיּוֹת שֶׁל זָהָב. אָמְרוּ לוֹ, בְּמִינוֹ הָיוּ
אוֹגְדִין אוֹתוֹ מִלְמָטָה:

ט. וְהִיכֹן הָיוּ מְנַעֲנָעִין, בְּהוֹדוֹ לַה' תַּחֲלָה וְסוּף, וּבִאֲנֵא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל. וּבֵית שְׁמַאי אוֹמְרִים, אַף בִּאֲנֵא ה' הַצְּלִיחָה נָא. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, צוּפָה הָיִיתִי בְּרֶכֶן גְּמִלְיָאֵל וּבְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכָל הָעָם הָיוּ מְנַעֲנָעִים אֶת לִוְלִבְיָהֶן, וְהֵן לֹא נִעְנְעוּ אֲלֵא בִּאֲנֵא ה' הוֹשִׁיעָה נָא. מִי שָׁבָא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ לִוְלָב לְטַל, לְכַשְׁיִפְנִס לְבֵיתוֹ יִטַּל עַל שְׁלֻחָנוֹ. לֹא נִטַּל שְׁחָרִית, יִטַּל בֵּין הָעֶרְבִים, שְׁכָל הַיּוֹם כָּשֶׁר לְלִוְלָב:

י. מִי שֶׁהָיָה עֹבֵד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מִקְרִין אוֹתוֹ, עוֹנָה אַחֲרֵיהֶן מֶה שֶׁהֵן אוֹמְרִין, וְתָהִי לוֹ מְאָרָה. אִם הָיָה גָדוֹל מִקְרָא אוֹתוֹ, עוֹנָה אַחֲרָיו הַלְלוּיָהּ:

יא. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְכַפֵּל, יְכַפֵּל. לְפָשֵׁט, יְפָשֵׁט. לְבָרֵךְ אַחֲרָיו, יְבָרֵךְ אַחֲרָיו. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. הַלּוֹקֵחַ לִוְלָב מִחֲבֵירוֹ בְּשַׁבִּיעִית, נוֹתֵן לוֹ אֶתְרוּג בְּמִתְנָה, לְפִי שֶׁאֵין רִשְׁאֵי לְלָקְחוֹ בְּשַׁבִּיעִית:

יב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה לִוְלָב נִטָּל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה, וּבַמְּדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שְׂיֵהָא לִוְלָב נִטָּל בַּמְּדִינָה שִׁבְעָה, זִכָּר לַמִּקְדָּשׁ. וְשְׂיֵהָא יוֹם הַגֵּר כְּלוֹ אֶסּוּר:

יג. יוֹם טוֹב הֵרָאשׁוֹן שֶׁל חָג שִׁחַל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת, כָּל הָעָם מוֹלִיכִין אֶת לִוְלִבְיָהֶן לְבֵית הַכְּנֶסֶת. לְמַחֲרַת מִשְׁפִּימִין וּבְאִין, כָּל אֶחָד וְאֶחָד

מִכִּיר אֶת נַפְשׁוֹ, וְנוֹטְלוֹ. מִפְּנֵי נְשָׁאֲמָרוֹ חֲכָמִים, אֵין אָדָם יוֹצֵא יָדֵי
חוּבְתוֹ בְּיוֹם טוֹב הָרָאשׁוֹן נֶשֶׁל חָג בְּלוּלָבוֹ נֶשֶׁל תְּחִירוֹ. וְנֶשֶׁאֵר יָמוֹת
הַחָג, אָדָם יוֹצֵא יָדֵי חוּבְתוֹ בְּלוּלָבוֹ נֶשֶׁל תְּחִירוֹ:

יד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יוֹם טוֹב הָרָאשׁוֹן נֶשֶׁל חָג נֶשֶׁחַל לַהֲיוֹת בְּנִשְׁבָּת,
וְנֶשְׁכַּח וְהוֹצִיא אֶת הַלוּלָב לְרִשׁוֹת הָרִבִּים, פָּטוּר, מִפְּנֵי נֶשְׁהוּצִיאוֹ
בְּרִשׁוֹת:

יה. מִקְבָּלֶת אִשָּׁה מִיד בְּנָה וּמִיד בַּעֲלָהּ וּמִחֲזִירוֹתָ לַמִּים בְּנִשְׁבָּת.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּנִשְׁבָּת מִחֲזִירוֹן, בְּיוֹם טוֹב מוֹסִיפִין, וּבְמוֹעֵד
מִחֲלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְנַעֲנֵעַ, חַיֵּב בְּלוּלָב: